

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Karácsonyi emlék.

1918 karácsony szombatján a kolozsvári Kossuth Lajos-utca egyik házának ablakából néztem a bevonuló román csapatokat. A korán sötétedő téli délutánon egy őszhajú, öreg ember lépett melém. Letekintett az utcára, megfogta a kezemet, megszorította, fejét félrefordította s szemeiből könnycseppek hullottak alá.

Még tíz esztendőt adott azután az életből, boldogult nagyapámnak, az örökkévaló Isten. De huszonkettőre volt szükség, hogy Kolozsvár utcái ismét magyar katona léptei alatt dübörögjenek, — és most eljön az a karácsony, amelyről akkor, 1918 decemberének halálosan dermedt, döbbenetes esti csendességében az öreg nagyapa az ő kis gimnazista unokájának beszélt.

1940 karácsony szombatján valóban a szeretet köszönt be ismét Kolozsvár házai ablakán.

Ebből az újraéledt, örökkévaló szabadságszeretetből gazdag csokrot gyűjtve ajándékozza meg az egy igaz Isten mindig benne bízó székely magyar népét: drága karácsonyi ajándékkal; — s belőle pár szál virágot piros-fehér-zöld színekkel díszítve biztosan elküld majd egy házsongárdi sírhalomra is.

Ferencz József.

Dávid Ferenc örökében

Az alábbi cikk az EKT. november 7-i ülése napján jelent meg a „Kolozsvári Estilap”-ban.

A csonkamagyarországi unitáriusok, akik huszonkét éven át hűséggel őrizték meg az erdélyi unitárius püspökség meg nem tagadásával forma szerint is idetartozásukat, most vesznek részt először szabadon az együttes tanácskozáson, hogy a felszabadult országrészek örömeiben megünnepeljék az egyház szétszakított részeinek visszatérését is. Igazi erdélyi ünnep ez, mert ez az ősi magyar egyház az egyetlen intézmény, amelynek mai egyesülésénél nem az anyarozágtól Trianonban elszakított részek térnek vissza Csonka Magyarország törzséhez, hanem a Csonka Magyarország földjén egyházi legfőbb hatóság nélkül maradt unitáriusok Duna- és tiszamenti egyházközségei és hívei térnek vissza, ide az erdélyi anyaegyház kebelébe.

Erdély társadalma a legnagyobb megbecsüléssel és tisztelettel övezte az unitáriusok püspökének, Varga Bélának kivételes képességekkel megáldott személyét. A román uralom legnyomasztóbb feszültségeiben is mint a magyar nemzeti eszme egyik legmegerősítőbb bizonyosságára tekintett reá. A megingathatatlan magyart és a messze földön elismert nagyhírű tudóst egyaránt értékelte mindenkör az ő személyében. Ha most Varga Béla megválna a püspöki széktől, hogy egyetemi katedráját elfoglalja, megértő megbecsülés tekint további munkálkodása elé is, amely megérti, hogy a tudós magyar, a magyarságát súlyosan megpróbált harcos esztendő vállalt feladatai után most a tudós tudományszomjával választja lelke másik felének vágya szerint az egyetemi katedra békés munkaterületét.

Az unitárius egyházat sok megpróbáltatás érte az idegen uralom évei alatt. Ezek között a megpróbáltatások között nem a legkisebb volt a zavar, amit a viszonyok az egyház kebelén belül támadt egyenetlenségekben váltottak ki. Megvalljuk, nem egyszer tekintettünk súlyos aggodalommal az unitáriusok belső egyenetlenkedései felé. Sokszorosan szükséges most az egyháznak megmutatnia, hogy ezek a zavarok valóban az üldözöttség korszakának következményei voltak és a megújulás ünnepi emelkedettsége megtisztítja Dávid Ferenc és Ferencz József egyházának további életét a sajnálatos közéleti tünetek bántó terhétől.

Budapest köztisztelőben álló püspöki vikáriusa, József Miklós, magas kora ellenére nagy szellemi frissességben és aktivitással vezette a kolozsvári püspök megbízásából a Csonka Magyarországra szakadt unitárius egyház ügyeit. Hangját mindig elhalkította a lelkiismereti gond, amellyel Erdély felé is kellett ügyelnie, nehogy a magyar felsőházban, vagy a Koháry-utcai szószéken elmondott szavai a Királyhágón innen újabb retorzióra készítsék a román hatóságokat az erdélyi unitáriuság élete ellen. A rádió így is elhozta hozzánk József Miklósnak és paptársainak prédikációs szavait és bármennyi volt is az erdélyi unitáriusok lelkében a fájdalom az idegen elnyomás és a belső zavarok miatt, ezek a távolból érkező szavak sokszor egyesítették és erősítették itt a lelkeket és töltötték meg türelemmel, hittel a holnap bizonyosága felé.

A budapesti Koháry-utcai unitárius templom szava most közvetlenül szól itt közöttünk. És az erdélyi unitáriusokkal együtt Erdély egész magyarsága joggal várja, hogy József Miklós szava innen az ősi templom püspöki szószékéről immár felszabaduló erővel, a halság kényszere nélkül harsan fel az elmaradt aranyosszéki és kükküllőmegyei unitáriusok felé is, hogy egyrészt idebenn az egyház egyesülésének önmagára találó életerejében, másrészt odaát a főpásztor nélkül vigaszt váró unitáriusok hitében gazdag terméssé érlelje az Ur asztala fölé font búzakalászok ősi koszorúját.

Dávid Ferenc és Ferencz József örökét csak a legmélyebb értelemmel és a legforróbb szeretettel lehet méltóként megtölteni. Az ő szellemük teljesítheti csak a meg nem alkuvó magyarság alkotóképességével és az öntudatos nemzetvédelem kényelmet nem ismerő, szakadatlanul harcos szolgálattevével azokat a feladatokat, amelyeknek sürgős és eredményes elvégzése vár az egyesült magyar unitárius egyház új püspökére.

A budapesti Koháry-utcától a kolozsvári Kosuth-utca ősi székházáig ismét felszabadult az unitárius élet útja. A Székelykő kétszer felkelő napjának szimbolikus éltető erejével sugározzon erőt mindenfelé, Dávid Ferenc várbörtönének sziklájáig, amerre csak boldog magyar holnapot álmodó unitárius magyarok élnek.

Mindenütt, ahol vallják, hogy „Egy az Isten!” és ahol most a Nap valóban másodszor kél.

BORBÉLY ANDOR.

Dr. Varga Béla püspök és dr. Elekes Domokos főgondnok lemondott.

Az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa november 7-én Kolozsvárt ülést tartott, melyet egy nappal azelőtt dr. Varga Béla püspök meghívására értekezlet előzött meg. A Képviselő Tanács ülésén dr. Elekes Domokos főgondnok és dr. Kiss Elek főjegyző elnököltek. A nagyfontosságú ülésen jelen voltak a most hazatért kilencedik unitárius egyházkör unitáriusságának vezetői is. Az ülés megnyitásakor dr. Elekes Domokos főgondnok üdvözlő meleg szavakkal a Duna—Tiszamente unitáriusságának megjelent kiküldöttait, Józán Miklós püspöki vikárius, esperest, dr. Mikó Ferenc egyházi főgondnokhelyettest, dr. vitéz Kozma György, Duna—Tiszamenti egyházköri felügyelő gondnokot, dr. báró Daniel Gábor ügyvéd és Kelemen Béla rendőrfőkapitányhelyettes budapesti gondnokokat. Az üdvözlést Józán Miklós köszönte meg, tolmácsolva az anyaország unitáriusainak üdvözlését és örömét, hogy hazatérhettek az ősi erdélyi unitárius anyaszentegyház kebelébe.

A gyűlésen dr. Kozma Jenő, a budapesti egyházközség elnök-gondnoka betegsége miatt nem vehetett részt.

Az Egyházi Képviselő Tanács az előértekezlet és a jogügyi bizottság véleményének meghallgatása után teljes egyhangúsággal fogadta el azokat a határozatokat, amelyeket az egyházi főtanács elé kíván terjeszteni a csonkaszabasi unitárius egyházrész visszatérése alkalmából.

Dr. Mikó Lőrinc egyházi titkár jelentésében közölte, hogy Varga Béla dr., püspök felkérte őt, jelentse be szóban püspöki állásáról való lemondását. Lemondásának okáról az egyházi főtanácsának később tesz írásbeli jelentést.

Dr. Varga Béla püspök két év óta vezeti egyházát. 1938-ban választották püspökké s az eltelt két év alatt a vezetéssel járó felelősségteljes állásban a román államhatalommal sokszor rendkívül nehéz küzdelmekben kellett őt a nagy vallásalapító Dávid Ferenc szelleme résztvennie. De Varga Béla dr. püspök tántoríthatatlanul állott azon az őrhelyen, amelyre kötelezte. Az eltelt két évtized alatt többször meghívták a szegedi egyetem díszes tanári székébe, de ő a meghívást mindannyiszor szerényen elhárította magától. Mindvégig kitartott a kisebbségi sorsban. A bécsi döntés folytán a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem újból hazatért, s most már Varga Béla dr. sem térhetett ki a meghívás elől és így elfogadta az egyetemi tanári állást. A Kormányzó úr pedig

tudományos munkája elismeréséül a Corvin közorúval tüntette ki.

Elekes Domokos dr. főgondnokot ugyan csak 1938-ban választották meg. A püspök mellett ő is kivette részét a nagy munkából s most azzal indokolja a lemondását, hogy annakidején Varga Béla dr. püspökkel és Gál Miklós főgondnokkal együttműködésben vállalta a megbízatását. Gál Miklós dr. a bécsi döntés után a Romániában maradt unitáriusok világi gondozását vállalta, Varga Béla dr. püspök lemondott s így úgy érzi, hogy leghelyesebb, ha megbízatását ő is visszaadja.

Az egyházi képviselő tanács mindkét lemondást a maga részéről elfogadottnak nyilvánította és a püspöki teendők további vezetésével Kiss Elek dr. püspökhelyettes egyházi főjegyzőt bízta meg, míg dr. Elekes Domokos főgondnokot arra kérte, hogy világi részről maradjon egyháza élén mindaddig, amíg lemondását a főtanács is elfogadja.

HŐSÖK, EMBEREK

Dr. Enyedy Róbertné.

„De én az élet fájából nem ettem. Arasznyi lét, mi sietésre int.” Ádámnak ezek a csüggedt szavai jutottak eszembe, amikor vasárnap d. u. utolsó útjára kísértük dr. Enyedy Róbertné dr. Pünkösti Máriát, a Perczelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület alapítóját és fáradhatatlan munkálkodó vezetőjét. Ez a fáradhatatlan energia jellemezte egész életét. Igazságszerető kötelességtudó volt, mindig tele ideálokkal, eszmékkel, amikért harcolt s a végsőkig kitartott. Hatalmas tömeg kísérte el és a sok elhangzott lelkes és őszinte beszéd — amiben mind az ő nagyságát, az igaz, egyenes jellemét, az önzetlenségét, jóságát méltatta, amiből mind szeretet sugárzott feléje — visszatükrözte jellemét.

Sok helyen munkálkodott, az iskolában, ahol tanított, a Mansznál, ahol vezető szerepet játszott, az egyetemet végzett nők egyesületében, ahol elnök volt, stb. Mindenütt, ahol dolgozott, a munkatársai lelkét megfogta az ő erős egyénisége, mindenütt pótolhatatlan irt hagyott maga után. De amikor végignéztem a Leányegylet kisirt szemű tagjain, újból a költő szavai jutottak eszembe: „Portested széthulland így, igaz, de száz alakban újólág felélsz.”

Varga Istvánné.

Jó példa.

Egy távoleső alföldi városból egy jó magyar azzal a kéréssel fordult az „Uj Magyarorság” című napilap szerkesztőségéhez, hogy az nevezzen meg neki egy erdélyi unitárius iskolát. Az iskolának ugyanis 1941. január 1-től minden hónapban 20 pengő adományt kíván küldeni. A megható eset úgy jutott tudomásomra, hogy az „Uj magyarorság” engem kért fel az iskola megnevezésére.

Nem sikerült még megállapítani, hogy ez a derék magyar ember unitárius-e, vagy se. Nyilván tartó könyvünkben legalábbis nem szerepel a neve, ha csak nem a legutóbbi időben költözött jelenlegi lakóhelyére. Az a tény, hogy az „Uj Magyarorság”-ot hívta segítségül az iskola megnevezésére, azt a feltevést valószínűsíti, hogy nem is unitárius. Ha ugyanis unitárius volna, bizonyára maga is ismerne egy pár erdélyi unitárius iskolát, amelyiknek igen jól fogna havi 20 pengő adomány, vagy egyenesen papjához fordult volna tanácsért és nem a nevezett napilap szerkesztőségéhez. Lehet, hogy nem is erdélyi az illető.

Az azonban egészen bizonyos, hogy derék magyar ember. Olyan, amilyent a mai történelmi idők követelnek. Ma minden magyar ember különös hálaival tartozik Istennek azért, hogy kétévtizedes imádságunkat meghallgatta és Keletmagyarország, Észak-Erdély és a Székelyföld szabadságát megérniünk engedte. Bizony nagy dolgokat cselekedett velünk az Ur, a mi Istenünk. A hála kötelezettsége pedig velünk, erdélyiekkel szemben fokozott mértékben áll fenn. S azt szebben és találóbban senki le nem róhatja, mint ahogy azt a mi derék magyarunk tette.

Az, hogy a magyar lelket szörnyű üldöztetések között a mai időkre átmenteni sikerült, nagymértékben az erdélyi magyar felekezeti iskoláknak köszönhető. Ha rajtam állana, az erdélyi felekezeti iskolák tanítói és tanárai számára egy külön érdemrendet alapítanék. De nem feledkeznék meg azokról, akik kenyerek és életünk veszélyeztetésével az állami iskolákba próbáltak magyar lelket vinni. A magyar kultúra rongyos gárdistái ők is. Éhesen, rongyosan vívták meg a magyar történelem egyik legnagyobb csatáját, a magyar kultúra huszonkét-estendős védelmi harcát. Ha egyebet nem tehetünk, tekintsünk rájuk megkülönböztetett tiszte-

lettel s hozzunk legalább anyagi áldozatot azokért az iskolákért, amelyekért ők életüket adták.

Kormányzatunk is belátta, hogy a magyarság igazi ereje Erdélyben a felekezeti iskolákban volt és lesz ezután is. Célja, hogy azokat minél jobban megerősítse. Nincs és nem lehet azonban olyan kormányintézkedés, amely a társadalom szívből jövő segítségét feleslegessé tenné. A társadalmi segítség nemcsak anyagi, de egyben felmérhetetlen erkölcsi erőt is ad ezeknek a zsoldároslelkű felekezeti iskoláknak. Milyen fölemelő lehet arra a tanítóra, illetve tanárra az a tudat, hogy munkáját kívülről is figyelik s annak sikeréért mások is imádkoznak s érte áldozatot hoznak.

Nincs még egy nép, vagy népcsoport a világon, amelynek akkora szellemi exportja lett volna, mint a székelységnek a háború előtt. Magyarország nemcsak borvizet is deszkát kapott a Székelyföldről, hanem embereket is, olyanokat, akik a magyar szellemi élet legkiválóbbjainak bizonyultak és olyan nagyszámban, hogy egy időben a Magyar Tudományos Akadémiának közel fele székely származású volt és már a háború előtt könnyű lett volna az egész országban Eperjestől—Fiuméig, Pozsonytól—Brassóig minden nagyobb városban egy-egy székelytársaságot alapítani. Ez elsősorban azoknak a felekezeti iskoláknak köszönhető, amelyekben zsoldárénekléssel és imádsággal kezdték a napi munkát.

A székelység szellemi termelésére ezután is szükség lesz, sőt ezután inkább, mint valaha. A magyar ipari és kereskedelmi élet számára pedig, amelyet eddig idegen érdekek irányítottak, rátermettségénél fogva elsősorban épp a székelység van hivatva embereket termelni. A termelői munkát ezután is, sőt ezután még fokozottabb mértékben a felekezeti iskolák fogják elvégezni.

Aki tehát a felekezeti iskolákat segíti, egyrészt Isten iránti háliját rójja le, másrészt pedig nemzetének tesz nagy szolgálatot.

Dr. Csiki Gábor.

Dávid Ferenc Egyletünk novemberi estélyén József Miklós imája és br. Daniel Gábor megnyitóját után Vári Albert teol. tanár, a Keresztény Magvető szerkesztője tartott alkalomszerű szép és mindnyájunk figyelmét megkapó előadást Dávid Ferencről. Ezt az előadást minél előbb szeretnők mint füzetes olvasmányt híveink és tanulóifjúságunk kezében látni. — Szép zeneszámok, Székely Gyula szavaiata tették teljessé az ünnepélyt, amely dr. Csiki Gábor zárószavaival ért véget.

János Zsigmond fejedelem emlékére.

Motto: „*A facien neminem timemus.*“
(Tordai fejedelmi Ház kapuján.)

*Jó Uristen! Tekints hozzánk mára:
Tündököljön szép napod sugára!
Ugyis olyan réges-régen vártunk,
Gyászbaborult mi magyar világunk . . .
Csak bolyongtunk csüggedetten árván,
Magas mennyből nagy kegyelmed várván.
Rimánkodva szörnyű sorsunk végét,
Tékozolva szentek örökségét.
— Am a Hitünk rendületlen állott,
Mormolgattuk, mint a Miatyánkot:
„Szemtől-szembe senkitől se félünk;
Az Uristen a mi erősségünk!*

*
* *

*Földön-égen semmi jel sincs arra,
Pirkad-e még hajnal a magyarra.
Kínjai az elevenbe vágak:
Hármas esonkja őseink honának
Egybeforrni nem tud s nem is akar,
Fönt és alant öldöklő zűrzavar . . .
Habra hab tör — zúg a tenger árja:
Kié legyen király koronája?
— Nyúl feléje cselszövő és ellen,
(Uram, segíts saját magunk ellen!)
Nyúl feléje gyöngé sarj, a Gyermekek,
Kit a muzsák büszkén ünnepelnek.*

*Jobbján jogar, balján aranyalma,
És mögötte — Szolimán hatalma.
Igy akarták odafent az égben,
Hogy az Ifjú eszmetűzben égjen
S lángoljon, mint Horeb csipkebokra,
Fényt derítve késő századokra.
Lángoljon, de el ne hamvadozzon,
És hazánkra dicsőséget hozzon.
— Másutt düljön szentségtörő ármány,
Vérkeresztes tedeumot járván:
Itt szelíden zeng a szív akkordja,
Zeng örökkön fejedelmi Torda.*

*. . . Ezerötszázhatvannyolcat irtak.
Az angyalok örömkönnyet sirtak
— Az Ur nevét váltig magasztalván —
Hogy elhangzott János Zsigmond ajkán:
„Birodalmunk apraja és nagyja*

*Jézus tanát boldog hittel vallja.
Azt akarjuk: anyaszentegyháza
Írásokat híven magyarázza.
Szíve szerint hadd kövesse minden:
Diesértessék az Egy Igaz Isten!
Ebben álljon legfőbb boldogsága:*

*Népek üdve, népek szabadsága!“
És csodásan, mintha Pünkösöd volna,
Mintha megint az a lélek szólna
Apostolok nyelvén a világnak:
Hall a siket . . . A vakok meg látnak!
Kelet fája dúsan kivirágzik,
Koronáján napsugár pompázik,
Balzsam árad édes illatában,
Gyógyulás a lombok sátorában . . .
Örökélet szent kapuja nyitva,
Színezüstje hétszer megtisztítva:
Zeng a lélek, diadalát zengi,
Törpe-gyáván meg ne oltsa senki!*

*Zengi-zúgja mind, valaki bátor,
Zengi-zúgja négyszáz prédikátor.
Mennyi hőstett, mennyi jámbor szándék!
Megdicsőült mennyei ajándék!
. . . Négy nagy század harmatos emléke,
Szállj szívünkbe, szállj le, égi Béke!
Könnyeinket igya fel a bánat,
Könnyeinken szép szivárvány támad;
Isten házát glóriába vonja,
Láncainkat koszorúba fonja
S álmaink is mind valóra válnak:
Győzedelmi istenországának!*

*
* *

*Jó Uristen, tekints hozzánk mára:
Tündököljön szép napod sugára!
Kálváriát nem hiába jártunk:
Máris dereng mi magyar világunk.
Áll a Hitünk újra rendületlen,
János Zsigmond, vitéz fejedelmem!
Birodalmad apraja és nagyja
Jézus tanát boldog hittel vallja;
Hite mellett mindvégig megállott,
Mormolgatva, mint a Miatyánkot:
„Szemtől-szembe senkitől se félünk,
Az Uristen az mi örökségünk!“*

Budapest, 1940. július 7.

Józan Miklós.

A fejedelem és papja.

Az Unitárius Értesítő kiadásában tetszetős alakú könyv jelent meg a fenti címen. Ez a cím már magában véve is felkelti az unitárius olvasó érdeklődését, mert hiszen minden unitárius olvasó érdekelem nem lehet más, mint János Zsigmond, s az ő papja: Dávid Ferenc. Mikor azonban a cím fölött megpillantjuk a könyv írójának is a nevét, akkor érdeklődésünk egyszerre a legmagasabbra fokozódik, mert a tisztelet, a csodálat és a szeretet érzetét s ennek nyomán szívünket melegítő várakozást kelt fel bennünk. A könyv írója ugyanis József Miklós, püspöki vikárius. Közel félszázada vezeti a vikárius úr a budapesti unitárius egyházközséget, ez alatt a hosszú idő alatt lelkileg majd minden itt lakó unitárius embernek atyja lett. Alig van valaki, aki prédikációi, előadásai, versei, vagy személyes megbeszélések útján ne nyert volna megköszönhetetlenül sokat tőle. Ebben a könyvben a vikárius úr irodalmi alkotásainak legjavát találja meg az olvasó, mert bár a tárgy megkívánta a válogatást, azt hiszem nem tévedek, ha azt állítom, hogy a vikárius úr lelkéhez mindig a fejedelem és a papja állottak a legközelebb s tehát legkiválóbb műveit is ezekkel kapcsolatban írta meg.

A könyvben összegyűjtött írások közül kiemelkednek a vikárius úr ódái. Ennek a már-már kiváló műfajnak a vikárius úr legkiválóbb magyar művelői közé tartozik. Az óda különleges felépítése, szárnyaló lendülete s a magasztos felé tartó tartalma olyan tehetséget vár, amilyen manapság kevés születik. Ne értessünk félre: a verselés más terén lehetnek igen kiváló költői nemzetünknek, amint Istennek hála vannak is. A líra, a bölcselő költemény, sőt az elégia terén is szebbnél szebb kísérleteket és beteljesedett művészettel megírt verseket láthatunk napról-napra. Az óda különleges műfaját azonban oly kevesen művelik és tudják művelni, hogy hirtelenében körültekintve, nem is igen tudnék megnevezni senkit, aki csak megközelítő mértékben is elérné az e könyvben közölt versek színvonalát. Aki az ideai János Zsigmond emlék-ünnepélyen hallotta — a vikárius úr saját előadásában — a „János Zsigmond fejedelem emlékére” című ódát, amelynek igen érthető elismeréseként a Pesti Hírlap elkérte és leköszölte azt, — annak fogalma lehet ezeknek a verseknek élményt jelentő értékéről.

Az ódák mellett a vikárius úr beszédeiből olvashatunk néhányat, úgy kiválogatva, hogy ódák és beszédek együtt, teljes lelki képet adnak a fejedelem és papja nagyszerű egyéniségéről. Ezekről a beszédekről ma már közhely lenne azt írni, hogy azok az átlagon felüliek, meg hogy egy mélyen érző és a hosszú élet sok lelkészi szolgálatában érett bölcseséggé finomult költői lélek alkotásai, hiszen eze-

ket minden unitárius és igen-igen sok nem unitárius is tudja.

Aki tehát ezt a könyvet elolvassa — s mellékesen a könyvbe foglalt szép kivitelű képekben is gyönyörködik — egyszerre kettős élvezetet szerez magának: elmerül és felemelkedik olyan nagy unitáriusok életművének ismertetése kapcsán, mint János Zsigmond és Dávid Ferenc, s ugyanakkor külön élményévé válik az, hogy ezeket a nagy unitáriusokat olyan író ismerteti, elemzi és értékeli írásai-
ban, mint e könyv írója.

Régi és talán már frázisként hangzó megállapításként mégis ide kell írunk ezt az ismert végzót: ennek a könyvnek minden unitárius ember asztalán ott kell lennie. Oda kell írunk azonban, mert ha János Zsigmond és Dávid Ferenc a József Miklós előadásában ott nincs minden unitárius ember asztalán, akkor igazán nem tudom, mi lehet ott. Az egy Biblia kivételével, ma én egy másik könyvnek sem tudnék elsőseget adni az itt ismertetett „A fejedelem és papja” című mű előtt.

A könyv ára: fűzve 2 pengő, kötve 4 pengő. Kapható az unitárius lelkészi iroda útján (Bpest, V., Koháry-utca 4.).

Szent-Iványi Sándor.

ANYASZENTEGYHÁZUNK

Egyházi Képviselő Tanács.

Az unitárius egyházi szervezet hármass felépítettségű. Az egyházközségek s ezek szűkebb közösségét egybefoglaló egyházkörök szervezetét jól ismerjük, de a főhatóságot képviselő zsinattól és főtanácstól s ezek végrehajtó szervétől az egyházi képviselő tanácstól a trianoni átok több mint huszonkét esztendőre kényszerűen elválasztott. A főhatósági munkakör végzésére alkotta meg egyházi főtanácsunk 1923-ban az unitárius egyházalkotmány magyarországi érvényességéről rendelkező törvényét 52—923. jkvi. sz. a. megteremtve az Unitárius Egyházi Igazgató Tanács szervezetét, amely e munkakört az adott lehetőségek korlátai között végezte. E szervezet az anyaegyházhoz való visszatérésünkkel a legközelebb egybeülő főtanács kimondandó határozata folytán természetesen megszűnik.

A négyévenként tartandó zsinat és az évente egybeülő főtanács végrehajtó szerve az Egyházi Képviselő Tanács, amely a szervezeti törvény vonatkozó rendelkezése szerint „a Főtanács képviselőiben a fennálló törvények keretében kormányozza az egyházat s intézkedik minden ügyében. Székhelye: Kolozsvár.”

Olvasóink többoldalú kérésének engedve ismertetjük legfőbb kormányzó szervünk az Egyházi Képviselő Tanács, röviden EKT. jelenlegi összetételét és lapunk jövő számában az egyházi zsinatról és főtanácsról írunk, hogy a csonkahazai unitá-

riusság is megismerje azokat, akik legfelsőbb fokon dolgaikban eljárnak.

Az Egyházi Képviselő Tanács szervezetét a szervezeti törvény 224. §. foglalja magában, ezt azonban az 1923. évi főtanács 40—923. jkvi. sz. a. jelentősen módosította. A módosítás lényege az, hogy a hivatalbóli és választott tagok mellé képviselőket nyertek az egyházakörök is. Ma az EKT. tagjai három csoportból tevődnek össze: a) hivatalból, b) választás útján 15 tag, akiket a Főtanács tanárok, lelkészek, tanítók és más világi tanácsosok közül hat évre választ, c) az esperesek és köri felügyelő gondnokok közül a körök által kijelölt egyegy kiküldött.

Az Egyházi Képviselő Tanács jelenlegi összetétele a következő:

I. Hivatalból tagok:

Püspök: dr. V a r g a Béla, állásáról 1940. nov. 7-én egyetemi nyilvános rendes professzorrá történt kinevezése után lemondott.

Főgondnok: dr. G á l Miklós, Torda. A bécsi döntés következtében megvont határon túl maradt, s egyben ottani gyülekezeteink vezetője.

Főgondnok: dr. E l e k e s Domokos, Székelykeresztúr, tisztéről 1940. nov. 7-én lemondott.

Főjegyző: dr. K i s s Elek, az Unitárius Teológiai Akadémián az ószövetségi szakcsoport rendes tanára.

Közügyigazgató: Á r k o s i Tamás esperes, sinfalvi lelkész.

A főiskolák hivatalban idősebb iskolai felügyelő gondnokai:

Kolozsvár: dr. G y e r g y a i Árpád, a Ferenc József tudományegyetem orvostudományi karának nyilvános rendes tanára.

Székelykeresztúr: dr. L ő r i n c z i István, ügyvéd, Nagyajta.

A Teológiai Akadémia dékánja: dr. F i k k e r János, a hit- és erkölcsstani szakcsoport rendes tanára.

A főgimnáziumok igazgató-tanárai:

Kolozsvár: G á l f f y Zsigmond.

Székelykeresztúr: P r e i s s n e r Imre.

Az Egyházi Képviselő Tanács mellé szervezett állandó bizottságok elnökei:

Jószágfelügyelőség: P a t a k i András várfalvi lelkész.

Pénzügyi: P á l f f y László vezérigazgató, a kolozsvári egyházközség elnökgondnoka.

Jogügyi: dr. A b r u d b á n y a i Géza, ügyvéd, Kolozsvár.

Nevelésügyi: dr. G á l Kelemen tb. kollégiumi igazgató és iskolai felügyelő gondnok, Kolozsvár.

Nyugdíj: T ü r k ö s s y Sámuel ny. p. ü. tisztviselő, Kolozsvár.

Jogtanácsos: dr. S z a t h m á r y János, ügyvéd, Kolozsvár.

Előadó-számvevő: L ő r i n c z y Zoltán, okl. lelkész, Kolozsvár.

Pénztárnok: id. H a d h á z y Sándor, Kolozsvár.

Egyházi titkár: dr. M i k ó Lőrinc, Kolozsvár.

Püspöki titkár: Ü r m ö s s y József, okl. lelkész, teol. m. tanár, Kolozsvár.

II. Választás útján:

K e l e m e n Lajos, levéltári főigazgató, egyházköri felügyelő gondnok, Kolozsvár.

Báró P e t r i c s e v i c h-H o r v á t h Arthur, földbirtokos, Szőkefalva—Kolozsvár.

Id. dr. M i k ó Imre, kir. törvényszéki elnök, Kolozsvár.

V á r i Albert az Unitárius Teológiai Akadémián az egyháztörténeti szakcsoport rendes tanára, a Keresztény Magvető szerkesztője.

B e n c z é d i Pál, a kolozsvári főgimnázium vallástanára, az Unitárius Közlöny szerkesztője.

A j t a i József, a kolozsvári egyházközség felekezeti elemi iskolájának igazgató-tanító énekvezére.

P á l Dénes, siménfalvi lelkész, az Unitárius Lelkészkör elnöke.

Dr. F i k k e r János, teol. dékán, hivatalból is tag.

G y a r m a t h y Árpád, bankigazgató, Kolozsvár.

L ő r i n c z y Dénes, lelkész, Torda.

B á l i n t Ödön, homoródkarácsonyfalvi lelkész és udvarhelyköri esperes.

Dr. F a z a k a s Miklós ügyvéd, a keresztúri egyházkör felügyelő gondnoka, Székelykeresztúr.

M á t h é Zsigmond lelkész, Nyárádszentmárton.

Ü r m ö s i Károly kolozsvári lelkész, tb. esperes.

Ifj. dr. M i k ó Imre, ügyvéd, Kolozsvár, országgyűlési képviselő.

III. Egyházköri kiküldöttek:

A legutóbbi Egyházi Képviselő Tanácsi ülés sajnálattal vette tudomásul, hogy az aranyos-tordai és küküllői egyházkörök összes gyülekezetei és a felsőfehéri egyházkör gyülekezeteinek túlnyomó többsége az új határon túl maradt, ezért T a n k a Károly szövetkezeti igazgató, Torda, aranyostordai, T. S z a t h m á r i Gyula földbirtokos, Harangláb, küküllői és K e l e m e n István esperes-lelkész, Felsőrákos, felsőfehéri egyházköri kiküldöttek jogát ideiglenesen szünetelteti. Ezzel szemben hívja a hazatért Duna—Tiszamenti egyházkör hivatalban idősebb elnökét J ó z a n Miklós esperes, püspöki vikáriust. A kolozsdobokai és háromszéki egyházkörök gyülekezeteinek nagyobb része hazatért, de megválasztott kiküldötteik B a r a b á s Miklós nagyenyedi lelkész-esperes és K o v á c s Lajos brassói lelkész-esperes túlmaradtak a határon. Ezért úgy rendelkezett, hogy ideiglenes helyettesítésükre a hivatalban idősebb felügyelő gondnokokat hívja be. A fenti kényszerű változások figyelembevételével az egyházköröket jelenleg az alábbiak képviselik az Egyházi Képviselő Tanácsban.

Kolozsdobokai egyházkör: dr. A b r u d b á n y a i Ede felügyelő gondnok, földbirtokos, Tötör.

Marosi egyházkör: Halmágyi János, esperes-lelkész, Marosvásárhely.

Keresztúri egyházkör: Útő Lajos, esperes-lelkész, Székelykeresztúr.

Udvarhelyi egyházkör: dr. Máthé István felügyelő gondnok, ügyvéd, Oklánd.

Háromszéki egyházkör: dr. Szent-Iványi Gábor, felügyelő gondnok, földbirtokos, Szentiván-laborfalva.

Duna—Tiszamenti egyházkör: Józán Miklós, esperes-lelkész, Budapest.

Az Egyházi Képviseleti Tanács megválasztott tagjai közül kilencen a bécsi döntés következtében túlmaradtak a határon: dr. Gál Miklós főgondnok, Árkosi Tamás közügyigazgató-esperes, Pataki András jószágfelügyelőségi elnök, báró Petricsevich-Horváth Artúr földbirtokos és Lőrinczy Dénes tordai lelkész, Barabás Miklós nagyenyedi és Kovács Lajos brassói esperes és Tanka Károly és T. Szathmári Gyula felügyelő gondnokok. Belőlük alakult ki az a mag, amely köré a határon túlmaradt unitárius-ság igyekszik felépíteni a maga kényszerű életét. Munkájukra és törekvésükre, mi, akik az egyedülmaradottság keserű kenyerét több, mint húsz esztendőn keresztül — igaz, hogy sokkal kedvezőbb körülmények között — de mégis csak megízleltük, Istentől áldást, kitartást és reménységet kérünk.

A felsorolt nevek minden bizonnyal jól ismeretek a csonkahazai unitárius-ság idősebb nemzedéke előtt, de illő, hogy mindannyiukat megismerjük, mert dolgos, szorgalmas, áldozatkész tagjai egyházunk kormányzó testületének. Eddigi és ezután következő munkásságunkra Isten áldását kérjük.

VIDÉK

Dr. Gelei József szegedi leányegyház-községünk gondnoka lemondott.

Szegeden, október hó 20-án, közgyűlés keretében búcsúzott a szegedi leányegyház kedves gondnokától, dr. Gelei József egyetemi tanártól, aki a hazatérő egyetemmel együtt visszament Kolozsvárra.

Gelei József gondnok búcsúbeszédében azt hangoztatta, hogy nagyon boldog volt ebben a mi kis unitárius szegedi családjunkban, mert itt mindig béke volt. — A nagy világban, sőt a mi magyar világunkban, életünkben is, az egyes közületek kebelében annyi békétlenséggel találkozott... itt ebben a kis gyülekezetben olyan jó volt lenni, mert Isten megáldotta a mi kis gyülekezetünket békességgel...

A hívek nevében Bíró Lajos lelkész köszönt el a távozó gondnoktól. Ugy búcsúzott tőle, mint egy kis család apjától. Apánk volt nekünk, — mondotta Bíró Lajos — a szó ne-

mes értelmében, mert bármikor fordultunk hozzá, valamelyik hittestvérünk ügyének támogatásáért, mintha csak az ő ügye lett volna, készséggel felhasználta összeköttetéseit testvérünk érdekében. Amellett, a mi gondnokunk méltóságos úr volt, — folytatta Bíró Lajos — de ha hozzá mentünk, sohasem kellett előbb a méltósága párnázott ajtaján kopogtatnunk, hanem mindjárt az emberhez jutottunk be, az ember fogadott, az ember fogott velünk kezét, ezért fáj olyan nagyon elveszteni őt. De megértjük, hogy Kolozsvárnak elsőbbségi joga van reá...

A hívek könnyek között hallgatták a lelkész szavait és ezekkel a könnyekkel mondtak dr. Gelei József gondnokunknak Isten hozzádot.

A közgyűlés ugyancsak elbúcsúzott a jelen nem lehetett pénztárnokától: Kelemen Miklós Máv. főintéző és dr. Gaál István posta s. titkár egyházi jegyzőtől, akik szintén Kolozsvárra kerültek hivatalba.

Azután megválasztotta az új elnökséget. Gondnok: Kovács Károly földbirtokos, néhai Kovács Józsefnek, a hódmezővásárhelyi egyházépítő néhai gondnoknak a fia. Pénztárnok: Sigmond Pál, nyug. tiszthelyettes, aki más közhasznú egyesületnek is régen begyakorlott pénztárnoka. Jegyzővé: dr. Ajtay Gyula orvos atyánkfiát, néhai Ajtay János lelkészünk fiát választotta a közgyűlés.

Hódmezővásárhelyen, egyházközségünk október hó 27-én, délután 4 órakor tartotta reformációi ünnepélyét a templomban. Ez az október 31-hez legközelebb álló vasárnap sokkal alkalmasabb ünnepély tartására, mint a hétköznapok. Azonkívül unitárius szempontból éppen aktuális nap volt október 27-ike, mert 1553-ban éppen október 27-én égette el Kálvin János az unitárius felfogású Szervét Mihályt.

A templomi ünnepélyen, telt padok előtt dr. Osváth Gábor, városi tanácsnok tartotta az ünnepi beszédet, végigmenve előadásában az unitárius reformáció kimagasló eseményein.

Énekszámokat adtak elő dr. Osváth Gáborné és Boros Áron. Imádkozott Bíró Lajos és szavalt Szabó László keresk. isk. tanuló.

Kocsordi egyházközségünkben november 17-én tartották meg a Dávid Ferenc emlékünnepélyt az esti istentisztelet alkalmával, amikor az alkalmi prédikáció után felolvasott Demény Sándor ny. alhadnagy. Lelkész harmónium kíséretével énekszámokat adtak elő: Kiss Zsigmond, Demény Sándor és Varga László, alkalmi verseket szavaltak Varga Ilonka, Kósa Emma, Imre Erzsike és Kis Erzsike. A templomi ünnepély lelkész-bezárója után a Himnusz hangjaival ért véget. Utána jól sikerült teaestély volt, amelyen nagyszámú közönség vett részt.

Unitárius professzorok a hazatért egyetemen.

A szegedi száműzetésből hazatért ősi egyetemmel tért vissza Kolozsvárra a kolozsvári kollégium egykori tanára, *dr. Gelei József*, aki 1923. óta a szegedi egyetemen az általános állattani és biológiai tanszéken végzett tartalmas nevelői munkát. Munkássága ismert a nagyvilág tudományossága előtt s dolgozatai idegen nyelveken is megjelentek. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Dr. Gyulai Zoltán debreceni egyetemi professzor a kísérleti fizikai tanszék tanára, kollégiumunk egykori diákja is hazajött, hogy munkájával Erdélyt szolgálja.

Dr. Varga Béla püspök, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja elfogadta a nevelés-tudományi tanszék vezetését, amelynek még a régi kolozsvári egyetemen magántanára volt.

Dr. Gyergyai Árpád orvosprofesszor, szintén a régi kolozsvári egyetemen kezdte munkásságát, a kisebbségi sors ezer szenvedését vállalta. Kolozsvári kollégiumunk iskola felügyelő gondnoka, a Corvin koszorú tulajdonosa, a fül, orr és gégegyógyászati tanszékre nevezték ki.

Kelemen Lajos, a kolozsdobokai egyházkör felügyelő gondnoka, Erdély történelmének legalaposabb ismerője, a Corvin-lánc tulajdonosa, levéltári főigazgatóvá nevezték ki, hogy ősi munkahelyén, amelyet a kisebbségi élet ezer megaláztatása között is megtartott, most már mint vezető irányítsa a fiatalabb nemzedék munkásságát.

A Kolozsvárt felállított Erdélyi Tudományos Intézet rendes tanárai sorába nevezték ki *dr. László Gyula* művészettörténészt, a fiatalabb unitárius nemzedék egyik jeles tagját.

Szeretettel köszöntjük őket, kérve, hogy tudományos munkásságuk mellett, mint eddig is tették, maradjanak meg egyházunk munkásainak is.

Karácsonyi istentiszteletek. A Koháry-utcai templomban karácsony elsőnapján d. e. 9 órákor és 11 órákor, karácsony másodnapján ugyancsak d. e. 9 órákor és d. e. 11 órákor, mind a négy alkalommal úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentisztelet tartunk. — A Misszió Ház templomában karácsony elsőnapján d. e. 10 órákor és másodnapján d. e. 10 órákor úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteletet tartunk.

Pestszentlőrincen elsőnapján d. e. 11 órákor, Pestszenterzsébeten d. e. 9 órákor, Sashalmon d. u. 4 órákor, — Csepelen másodnapján d. e. 11 órákor és Budafokon d. u. 3 órákor úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteleteket tartunk.

Nőszövetségi közlemények.

Az Unitárius Nőszövetség hivatásszabta kötelességének vallja, hogy az egyetemes nyugtalanság és szeretetlenség idejében kettőzött erővel emelje fel szavát a béke és szeretet nevében a szegények és szenvedők érdekében.

Az utóbbi hónapok megpróbáltatásai nagy feladat elé állították a nemzet áldozatkészségét és mégis, az *Értesítő* sorain keresztül kérniünk kell az unitárius társadalom egész taborát, hogy hallgassa meg kérő szónokát és jöjjön segítségünkre, hogy a Szeretet megszületésének ünnepén szolgálhassunk a hitbeli összetartozás oltárán, megsegítvén a segítségre szorulókat a *Názáreti Mester* nevében.

Minek mondjuk, tudja mindegyikünk, hogy ez a tabor megnövekedett most erdélyi menekült testvéreinkkel és hogy sem szívünket, sem segítőkészünket nem fordíthatjuk el tőlük sem.

Az alábbiakban tájékoztatjuk hittestvéreinket azokról a szolgálatokról, amelyeket karácsonyi segítő munkánk érdekében vállaltunk.

1. December 7-én d. u. 6 órákor műsoros-estet tartottunk a Koháry-utcai templomban.

2. December 15-én és 22-én (vasárnap) d. e. 10 és 1 óra között karácsonyi vásárt a Nőszövetség helyiségében (Koháry-u.). A vásár sikerét mindenki előmozdítja, aki arra ajándéktárgyat ad és ott vásárol esetleg mindkettőt megcselekszi a cél jegyében. A jótékony célra adandó százalék ellenében a beküldendő tárgyak értékesítést is vállaljuk.

3. Pénzadományokat kérünk és várunk.

4. Hogy minél nagyobb összeg maradjon az elemi szükségletekre szóló megsegítésre, ebben az évben a kisebb iskolásgyermek részére a cukorka csomagok elkészítését az unitárius asszonyok vállalták. Eddig tíz asszonytestvérünk 10—10 csomagot ajánlott fel (egy-egy csomag értéke kb. 60—80 fillér, tartalma cukorka, alma, keksz, füge). Asszonytestvéreink áldozat-vállalását kérjük ezen a téren is.

Karácsonyi szolgálatunk rendje a következő:

1. 20-án, pénteken d. u. 1/2 órákor a tanuló ifjúság karácsonyfa ünnepe a Koháry-utcai templomban. Az ünnepség után a kisebb gyermekek, vasárnapi iskolások (12 év) cukorka csomagot kapnak. Az iskolásgyermek között kötött holmit osztunk, a szükséglet (tavaly többen kaptak) és a készlet szerint.

2. December 26-án, karácsony másodnapján, d. u. 4 órákor a Nőszövetség helyiségében (V., Koháry-u. 4. sz. a. I. em.) az erdélyi menekült székely leányok részére karácsonyi ünnepély és szeretetvendégség.

3. December 21-én és 23-án délelőtt és délután pénzadományokat osztunk a Nőszövetség helyiségében (V., Koháry-utca). Élelmiszercsomagokat a zsír és cukor korlátozása miatt ebben az évben nem adhatunk: használt ruhaneműt is csak a beérkezett adományok

Unitárius tisztviselők erdélyi munkahelyeken.

A közigazgatási kinevezések során erdélyi testvéreink közül többen foglaltak el vezető állást s magyarországi híveink közül is többen tértek haza, hogy erdélyi munkahelyeken folytassák tovább tevékenységüket.

Marosvásárhely polgármestere, *dr. Májay Ferenc*, pestszenterzsébeti polgármester, a pestszentlőrinci unitárius egyházközség elnök-gondnoka. Marostorda megye főszolgabírái között Mezőbádon: *dr. Székely Ferenc*, kaposvári szórványunk tagja, Nyárádszerezdén: *Csongvay János* földbirtokos, néhai Csongvay Lajos marosköri felügyelő gondnokunk fia. Marosmegyében szolgabíró: *dr. Pető Mózes*, budapesti presbiterünk.

Udvarhelymegye vármegyei főjegyzője: *Szent-Királyi Kálmán* egyházi tanácsos, a szombathelyi szórvány tagja, az oklándi járás főszolgabírája: *Osváth Árpád* egyházi tanácsos, a keresztúri egyházkör felügyelő gondnoka. Udvarhely megyében szolgabíró: *dr. Menyhárt Dénes* budapesti hívünk.

Kolozs megyében főszolgabírák: Hídalmáson: *Bányai László* egyházi tanácsos, és Kolozsborsán: *Sárdy Ákos*. Kolozsvár város aljegyzője: *dr. Szent-Iványi Árpád* egyházi tanácsos.

Beszterce-Naszód vármegyében vármegyei tiszti főügyész: *dr. Vernes Gyula* nyiregyházi ügyvéd, árvaszéki elnök: *dr. Kriza János* egyházi tanácsos.

Szolnok-Doboka vármegyében a kékesi járás szolgabírója: *dr. Pálffy Zoltán*.

Gyergyószentmiklós város aljegyzője: *dr. Pap László* budapesti hívünk.

A bírósági kinevezések rendjén a kolozsvári táblához tanácselnöki megbizatással nevezték ki *dr. Mikó Lőrinc* egyházi titkár, egyházi tanácscsunkat, a kolozsvári törvényszék elnöke: *dr. id. Mikó Imre* egyházi tanácsos, törvényszéki bíró; *dr. Vajda Béla* ügyvéd a küküllői egyházkör felügyelő gondnoka. A járásbíró-ság bírái között: *dr. Nemes Nagy József* és *dr. Székely Ferenc* egyházunk hívei. A kir. ügyészségen *dr. Kerekes Ernő* kir. ügyész, egyházunk tagja.

Marosvásárhelyen *dr. György József*, országgyűlési képviselő, iklandi birtokos, egyházi tanácsos a törvényszék elnöke, *dr. Lőrinczi István* nagyajtai ügyvéd, a székelykeersztúri főgimnázium iskolai felügyelő gondnoka, törvényszéki bíró.

Désen *dr. Gálfalvy István* szolnoki törvényszéki bíró kir. ügyész.

Máramarosszigeten *dr. Vajda Ákos* sátoraljaújhelyi hívünk kórházi főorvos.

E felsorolás nem teljes, mert az adatokat nagyrészt csak a napilapok alkalmi közlései alapján állítottuk egybe. A felsorolást folytatni fogjuk.

Ugyanitt említhetjük meg, hogy jelentős feladatot végeztek az erdélyi területek visszacsatolása felelősségteljes munkája során *dr. vitéz Gyulay Tibor*, a keres-

arányában, aminek nagy reményeket most nem fűzhetünk, tekintettel a már végbement gyűjtésekre.

Tájékoztatásul közöljük, hogy ott, ahol a szórványok tudnak maguk gondoskodni a cukorka csomag megajánlásával, kérjük gondoskodjanak róla, ahol ez helyileg nem volna lehetséges, ott a szórványokban is vállaljuk az ellátást.

Pénzadományban minden testvérünk részéről lakóhely szerinti megkülönböztetés nélkül.

Isten segédelme legyen munkánkon, az adakozókon és a megajándékozottakon!

a NŐSZÖVETSÉG VEZETŐSÉGE.

LÉLEK BESZÉDE

Erdély.

A szerző felolvasta Kolozsvárt a Baross Női Tábor Asszony-napján.

Kedves Erdély, szép hazám.

Ott született az én Apám, s Anyám.

Mióta csak tudom, az eszem

Olyan vagy nekem, mint egy csodás álom.

Csak lehányom két szemem,

S már látom, látom

Égbe nyúló bérceid

S a völgyben lent, kicsiny házaid.

Ott a kedves, kicsiny patak,

Mely a falun végig szalad,

Templom, kert a temetővel,

Hol őseinknek porladó csontjai sikoltnak.

Igen, ők bátrak és erősek voltak.

Védtek rendületlenül, ezredéven át

Ezt a gyönyörű szép magyar hazát.

Dicső ősök, késő unokája,

Szomorúan ülök ki szobámba

Hulló könnyek között olvasom,

Hogy pusztul az én drága szép fajom.

Hát meddig tűritek, és meddig vártok,

Szünjön meg már ez az átok,

Székely véreim gyorsan előre:

Ragadjatok kaszát, kapát, szekercét,

S ha lát, már fut az ellenség.

TORDAYNÉ

Szentmihályi Tarcsafalvy Gizella.

kedelmi és iparkamara főtitkára és Pásint Ödön miniszterelnökségi miniszteri osztálytanácsos atyánkfiai.

A kinevezetteknek Istentől áldást és segédelmet kérünk, hogy új, önálló helyükön a megnagyobbodott magyar haza javára fejthessék ki munkásságukat s meggyarapodott teendőik mellett is maradjon idejük arra, hogy egyházuk dolgai iránt tanúsított eddigi érdeklődésüket, jóindulatukat és munkakészségüket megőrizzék.

BERDE CIPÓ

Diáksegélyezés.

Mindenki tudja, hogy a közelmúlt 22 év alatt az itt élő magyarság nemzeti és kulturális védővárai a magyar történeti egyházak, ezek tanintézetei és intézményei voltak. Azt szokták mondani, hogy teher alatt nő a pálma és sok ideig tartó hatalmas nyomás a kőszénből gyémántot sajtol. Büszke öntudattal valljuk és hirdetjük, hogy a közelmúlt évek küszködései, nyomorúságai szinte elviselhetetlennek látszó terhei alatt magyar öntudatunk nőttön-nőtt s lelkünk az emberi gyarlóság salakjától megtisztulva gyémánttá kristályosodott az egy célra, egy élethivatásra összeforrt magyar felekezeti közti testvériségben.

Ennek a küzdelemnek győzelmes vezérei az egyházi vezetők, csapattisztjei a lelkészek, tanárok, tanítók és a „lenni, vagy nem lenni” tragikus tartalmát megértő világi értelmiség voltak, altisztjei és közkatonái pedig a mi tántoríthatatlan hűségű magyar népünk. Ebben az alcazari küzdelemben azonban vezérek, tiszték, közkatonák és maguk a hitvallásos várak is lerongyolódtak, anyagilag teljesen a tönk szélére jutottak. Az első állampolitikai feladat az kell legyen a visszacsatolt területeken, hogy ezeknek a hitvallásos erősségeknek, amelyek az isteni küldetés próbáját magyar nemzeti szempontból olyan dicsőségesen megállották, a harcban kapott rései betömődjenek, anyagi gondjai eloszoljanak és most már boldogabb korban hivatásukat fokozottabban teljesíthessék. Addig is államilag és társadalmilag kell levenni az egyházakról azt a terhet, amelyet mostani helyzetében nem bír: a diáksegélyezés gondját, értve ezen az egyházi intézetekben tanuló diákság jó részének ellátását, könyvekkel, tanszerekkel való felszerelését.

Sürgős és fontos elsősorban a menekült tanulók ügyének felkarolása. Ezeket a családjuktól elszakadt tanulókat, akik sok esetben csak a magunkon levő viseletes ruhájukat hozhatták magukkal, elsősorban élelmezni kell, azután iskolai felszereléssel ellátni. Nem egy-két átjött, vagy átfutott fiatal magyarról van szó, hanem kisebb tömegekről, mert pl. csak az unitárius gimnáziumban számuk 45-re rúg. Ezek élelmezése és taneszközökkel való ellátása nagy gondot okoz az illetékeseknek, azonban a helyes és teljes megoldás hathatós támogatás nélkül el sem képzelhető. Olyan jó és lélekvidító arra gondolni, hogy az édesanya szeretetével veszi őket védő és bátorító karjaira az állam és érezni fogják, hogy családjuktól elszakítva sem állanak magukra, mert a visszatért ősi haza gondoskodni akar és tud róluk abban a tudatban, hogy férfiúvá serdülve munkájukkal, mindenirányú szolgálatukkal, karjukkal és kardjukkal sokszorosan visszafizetik a rájuk költött anyagiakat.

De az állami segítség megérkezéséig is élni kell. Tudatában vagyunk annak, hogy a mindennapi kenyér asztalra való kerülése sok családfenntartóra nehéz feladatot ró, mégis azzal a kéréssel fordulunk a magyar társadalomhoz, hogy hozza meg a menekült diákok részére a maga áldozatát.

A testi és szellemi táplálkozás anyagára, eszközeire vannak tehát elsősorban rászorulva a menekült középiskolás diákok. Egyházaik, az eddigi édes anyák ereje a hosszú és hősies küzdelemben ellankadt és ezért a magas kormány, a társadalom és minden jószívű magyar felé küldik S. O. S. kiáltásukat.

Gálffy Zsigmond.

TÚL A HATÁRON

Torda.

A román uralom alatt maradt unitárius egyházközségek ideiglenes egyházi központjukat az ősi unitárius szellemi végvárban, Tordán építik ki. A romániai gyülekezetek Egyházi Képviselő Tanácsa Tordán tartja gyűléseit s intézi a főhatósági munkát. Embereink keményen állnak a gáton, annak ellenére, hogy segítőtársaik és híveik közül sokan kezükbe vették a vándorbotot s nem egy helyen bizony nehézségekkel küzdenek.

Az „Unitárius Jövendő” Kovács Lajos bras-sói esperes kritikái szemléje is nagy elismeréssel ír november számában erről a munkáról: „A romániai unitárius egyház főhatósága a reábízott munkát nagy gondnal és körültekintéssel végzi. Figyelmét a megszervezés alatt levő egyházra minden tekintetben kiterjeszti. Az egyházi és iskolai ügyeket hivatásszerűleg intézi. Az egyházközségeknek és belső embereknek szükség szerint segítségére van. Az esetleg lefoglalt egyházi épületeknek és lakásoknak a felmentése érdekében azonnal lépéseket tesz, amint arról értesítést kap. Egyebek között a lelkészi és iskolai államsegély folyósítása érdekében írásbeli és személyes közbenjárás által a lépéseket megtette. Az államsegély e sorok megírásakor meg is érkezett.”

A határon túlmaradt lelkészeink Magyarországon lakó híveink kérésére keresztleveleket, házassági bizonyítványokat nem állíthatnak ki, csak a külügyminisztérium útján. Levelekkel ilyen ügyben hiába is keressük fel őket.

EMLÉKEZÉS

Balázs Ferenc példaadása.

Az Országos Protestáns Napok keretében rendezett budapesti Székely-Esten Bíró Sándor, a kolozsvári ref. kollégium tanára: „Az erdélyi falvak népe az elmúlt 22 év alatt” címen előadást tartott.

Rámutatott arra, hogy a székely falvak népe milyen sokat áldozott a templom mellett az iskolákért, s ahol az államhatalom ezt nem engedte meg ott kultúrházakat építettek. Az unitárius hívek: Kövenden, Bágyonbán, Várfalván, Aranyosrákoson, Sinfalván, Szentgericén, Bözödön, Homoródalmáson, Derzsen, Székelymuzsán, Tordátfalván, Árkoson, Kénoson építettek kultúrházat. A kultúrházak felépítése teljesen a hívek áldozatkészségének terhére történt. Néhol mesebeli jelenetek játszódtak le. Az ingyenes közmunkából mindenki kivette részét. A falu papja együtt hordta a követ falusi híveivel. A várfalvi unitárius kultúrház pl. tojásokból épült fel. Az atyafiaknak nem volt pénzük. De a tojásokat családonként meggyűjtötték s meghatározott időben a szövetkezet pénzre váltotta be. Így aztán a kitartó gyűjtés végül is eredményes volt: a tojásokért kapott fillérekkel felépült Várfalva kultúrháza.

Bezséde befejező részében Balázs Ferenc lelkésztársunk emlékezetét idézi:

Ezek a tények súlyos kötelességet rónak a mai magyar vezetőrétegekre. Elsősorban pedig az ifjúságra, melynek soraiban az elmúlt 22 esztendő alatt sok hősiesség, bátor katonája akadt a magyar falvak népének. Felmerül emlékeztünkben az aranyosszéki magyar falvak sápadt hőse, Balázs Ferenc, akinél többet senki sem tett és senki sem áldozott a népért. Bejárta a kerek világot. Volt Észak-Amerikában és Indiában s hosszú bolyongás után visszatért az aranyosszéki Mészkö falu parókiájára, ahol egész életét a falvak népének fejlesztésére szentelte. Mindent odaadott a népnek, szabad idejét, kis vagyonkáját s a végén az életét is, melyet azért nem lehetett megmenteni, mert nem volt hajlandó idejében szanatóriumba menni. Amerikai felesége a végén kieszközölte számára egy amerikai szanatórium biztos és ingyenes gyógyulási lehetőségét. Már megjött a levél is, hogy mehet a boldog Amerikába, ahol sokkal jobban megértették és megbecsülték, mint itthon. De ekkor már tüdeje súlyosan meg volt támadva. Az útlevelet sem kaphatta meg s így kellett elpusztulnia, élete virágjában, a magyar falvak legnagyobb hősiességének. Emléke különösképpen kötelez minket. Isten adta őt az erdélyi magyar falvaknak, minthogy Isten különös kegyelme tette lehetővé Észak-Erdély visszatérését.

Felszólalása a Magyar Protestánsok Lapja decemberi számában megjelent.

KARÁCSONY

Karácsony másodnapján d. u. 6 órakor a Kórháry-utcai templomban a Heltai Gáspár Biblia-Kör és az Egyházi Zenekör együttes karácsonyi ünnepet rendez. Belépődíj nincs. A templom fűtve.

Budapest—Máv-telepen dec. 22-én, vasárnap, d. u. 4 órakor a X. kerületi szórvány gyermekei részére ünnepélyt rendezünk. Az istentiszteleten a szolgálatot Székely Gyula végzi.

Budafokon december 26-án, d. u. 3 órakor a ref. templomban tartunk úrvacsoraosztásos istentiszteletet.

Sashalmon december 25-én, d. u. 4 órakor a Kossuth-u. elemi iskolában úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteletet tart Ferencz József.

Kecskeméten december 22-én, vasárnap d. e. 11 órakor az evangélikus templomban úrvacsora osztással egybekapcsolt istentiszteletet tart Ferencz József.

A Brassai Egyesület.

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület november hó 6-án tartotta tisztújító közgyűlését. A mult esztendő munkásságáról Bartók Géza ifjúsági elnök számolt be. Részletesen ismertette az egyesületi élet főbb mozzanatait. Kiemelte az egyesület belső életének a megszilárdítását; az anyagi ügyek végleges rendezését. Örömmel jelentette be az egyesület tagjainak a gyarapodását Erdély északi felének visszacsatolása alkalmából Budapestre került unitárius egyetemi hallgatókkal. Jelentését a közgyűlés egyhangú köszönettel vette tudomásul. S értékes munkájáért a tiszteletbeli elnöki tisztséggel tüntette ki. Ezekután a közgyűlés a következő tisztikart választotta meg egyhangúlag: elnök: Gombos Sámuel, alelnök: Veress Pál, főtitkár: Oborzil Gyula, titkár: vitéz Nyiredy Szabolcs, jegyző: Rákóczy Éva, pénztáros: Imreh Dénes, ellenőr: dr. Bölöni András, könyvtáros: Tóth Albert, háznagy: Márkos András.

Gombos Sámuel, az ifjúsági elnök, a következő főbb irányban akarja kifejteni munkásságát. Összehozni a budapesti unitárius ifjúságot. Megteremteni s kimélyíteni a kapcsolatot az erdélyi hasonló ifjúsági szervezetekkel. A kulturális nivó megteremtése. Erdélyből Budapestre került egyetemi ifjúságnak meleg otthon biztosítása. Az új elnök irányelveit a közgyűlés helyesléssel fogadta és a tisztújító közgyűlés ezzel véget ért.

Az új elnökség elhatározta, hogy felveszi a kapcsolatokat az erdélyi unitárius ifjúsági egyesületekkel, ezért november hó közepén Gombos Sámuel elnök, Veress Pál alelnök és Oborzil Gyula főtitkár Kolozsvárra utaztak. Ott érintkezésbe léptek az ifjúsági egyesületek központi szervezetével. Az egyetemes szervezet vezetői, Csifó László és Erdő János, a legnagyobb szeretettel fogadták egyesületünk képviselőit, akiknek tiszteletére ifjúsági gyűlést hívtak össze és másnap teán látták vendégül. Ez ünnepélyes eseményeken kívül tárgyalásokra is került sor, melyeknek folyamán megtárgyalták az aktuális közös problémákat. E problémák között szerepelt többek között, az ifjúsági konferenciák, a nyaraltatási csereakciók és a Kévekötés című ifjúsági lap újból való megindításának a

kérdése. E tárgyalásoknak a célja az volt, hogy minél jobban kiépítsék a kapcsolatokat a csonka hazai és az erdélyi unitárius ifjúság között, a vállvetett közös munka és cél érdekében. Mindezek mellett az egyesület képviselői nem mulasztották el az alkalmat és az ősi Unitárius Egyház vezetőinél is tisztelegő látogatást tettek, kik a legnagyobb jóindulattal és megértéssel viseltettek az ifjúság problémái iránt. Ezek után az egyesület vezetősége kellemes élmennyel gazdagodva, azzal a hittel távozott az unitáriusok fővárosából, hogy ottani tevékenységével is hozzájárult a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület célkitűzéseinek a megvalósításához.

December 4-én tartotta az egyesület műsoros rádió-avató Mikulás-estjét, a tagok közreműködésével. Ez alkalommal látta vendégül első ízben az egyesület új erdélyi tagjait. A rádió-avató tea alkalmával az elnök hangoztatta, hogy ezt az ünnepséget, amelyet csupán a tagok részére rendeztünk, csak elindulásnak kell tekintenünk és ez csak arra szolgált, hogy tagjaink közelebbről megismerjék egymást, ami az egyesület életének bensőségebbé és családiasabbá tétele szempontjából elengedhetetlen. A házikisasszonyi teendőket leány tagjaink látták el nagy buzgalommal. Az egyesület vezetősége elhatározta, hogy még több alkalommal fog hasonló összejöveleteket rendezni, tánccal egybekötve, hogy előmozdítsák 1941 február hó 22-én, szombaton, a Baross Szövetség székházában rendezendő hagyományos bálunk sikerét.

Egyesületünk szociális hivatását a jövőben hatványozottabb mértékben óhajtja betölteni. Különösen pedig az Unitárius Misszió Ház diák-internátusban lakó szegénysorsú tagjait akarja hathatósabban segíteni. Kéréssel fordultunk a budapesti unitárius egyházközség Kebli Tanácsához és kértük, hogy a reggeliztetés céljára bizonyos összeget biztosítsanak részünkre. A Kebli Tanács kérésünknek készséggel adott helyet. Igy akciónk sikere nagyrészt biztosítottnak látszik, miért is egyesületünk nevében ez úton is köszönetet mondunk az illetékeseknek.

Igaz szeretettel köszönjük meg dr. Kozma Jenő budapesti gondnok adományát, aki 100 pengőt adott szegénysorsú erdélyi fiaink reggeliztetése javára.

Oborzil Gyula.

HÍREK

SZERKESZTŐVÁLTOZÁS. **Ferencz József** központi missziói lelkész, lapunk felelős szerkesztője és felelős kiadója, — felelős szerkesztői tiszteiről másirányú elfoglaltsága miatt lemondott. Lemondását a Kebli Tanács elfogadta s eddigi munkásságáért köszönetét nyilvánította. Ugyanakkor megválasztotta **Szent-Iványi Sándor** eddigi társszerkesztőt felelős szerkesztőnek, aki lapunk jövő számában mondja el terveit, XX. évfolyamába lépő lapunkkal kapcsolatban.

Rádió közvetítéi istentiszteletünket jan. 29-én d. e. 9 órakor a Koháry-utcai templomból. Szolgál: Szent-Iványi Sándor.

Őszentendei istentiszteleteket tartunk december 31-én este 6 órakor. A Koháry-utcában: Józán Miklós; a Misszió Házban: dr. Csiki Gábor; Pestszentlőrincen: Pethő István végzik a szolgálatot.

Újévi istentiszteletet tartunk templomainkban az új esztendő első napján délelőtt, a szokott időpontokban.

Barabás István lelkész az „Unitárius Közlöny” novemberi számában „A gyermekek vallását szabályozó magyar törvények” címen hasznos tájékoztatót írt erdélyi lelkésztársaink részére.

JÓZÁN MIKLÓS: „A fejedelem és papja” c. könyvét lapunk olvasói címére mutatóvényszámként megküldöttük. Kérjük, hogy akik megtartották, árát befizetni szíveskedjenek. A könyv esetleges tiszta jövedelme az Unitárius Ertesítő füzetek sajtóalapját gyarapítja.

A budapesti tüzharcos országos találkozáson az erdélyiek üdvözlését költői beszédében dr. nagyfalusi Fekete Gyula ügyvéd, egyházi tanácsos, a marosvásárhelyi főcsoport elnöke tolmácsolta.

MUTATVÁNYSZÁMOT küldünk lapunk karácsonyi számából erdélyi testvéreinknek. Aki teheti, kérjük, lépjen be előfizetőink közé. Lapunk előfizetési ára évi négy pengő, mely részletekben is kifizethető. — Minden előfizetési díj a budapesti egyházközség pénztára — V., Koháry-u. 4. — címére küldendő.

Erdélyi lelkésztársainkat arra kérjük, hogy Budapestre vagy környékére költözött híveik címét velünk közölni szíveskedjenek.

Pestszentlőrincen a gyülekezet minden hó első vasárnapján d. u. a gyülekezeti teremben családi estet rendez, melynek jövedelme az egyházközség szükségletei fedezésére szolgál.

Gálffy Zsigmond kolozsvári kollégiumunk igazgatója „Diágsegélyezés” c. cikkét, melyet Unitárius Közlöny c. erdélyi laptársunktól vettünk át, a kollégium egykoron Berde cipón nevelkedett vendiákjai szeretetébe és megértésébe ajánljuk.

MENEKÜLT erdélyiek részére munkát kérünk!

JÓZÁN MIKLÓS püspöki vikárius hálás szeretettel köszöni azokat a jókívánságokat, melyekkel hívei és barátai Miklós napján felkeresték.

Muraközy Gyulának, a Református Élet szerkesztőjének, december hó elején könyve jelenik meg. A könyv címe: Titok. Novellák a rejtelmes lélekről. Előfizetési ára 2.60 P. A könyv olvasmányának, ajándéknak igen alkalmas. Komoly művészettel világítja meg az emberi lélek belső titkait, ellentmondásait, meglepő mélységeit. Van az elbeszélések között több olyan, amelyik igen alkalmas estélyeken való felolvasásra.

Kebli Tanácsunk december 2-i ülésében egybeállította a budapesti egyházközség 1941 évi költségvetését s azt a december 15-én egybeülő közgyűlés elé terjeszti. A közgyűlés tárgysorozata lapunk múlt számában jelent meg.

Igazgató Tanácsunk november 29-én rendes ülésében tárgyalta az E. K. Tanácsának a Duna-Tisza menti unitárius egyházkör területén lakó hívek főtanácsi képviselője tárgyában hozott határozatát. Állásfoglalását részletesen megokolt javaslatban terjesztette fel az E. K. Tanácshoz, kérve annak újra tárgysorozatra való tűzését.

Nőszövetségünk karácsonyi hangversenyén Barabás István imája és Buzogány Anna megnyitója után az akadályoztatása miatt távolmaradt Kelemen Lajos történettudós helyett Szent-Iványi Sándor tartott előadást felelevenítve élvezetes előadásában a kolozsvári unitárius diákelet két jelentős kultúrtényezőjét, a „Remény” és „Tizenegyek” antológiák köré csoportosult fiatalok munkáját. Szép zeneszámok és Szokolayné Tompa Márta Nyirő József regény-részlete felolvasása méltóképpen egészítette ki a műsort. — Közönségünk részéről többen is megjelenhettek volna.

Egyetemi istentiszteleteink sorozatában január hó 20-án este 8 órakor Pethő István pestszentlőrinci lelkész végzi a szolgálatot.

Erdélyi menekült unitárius testvéreinket és ismerőseiket arra kérjük, hogy a trianoni Magyarországra területére költözött unitárius híveink lakás-címét a lelkészi hivattal közölni szíveskedjenek.

A határon túlmaradt erdélyi magyarság nov. 4-i értekezletén, Nagyenyeden, egyházunk négy tagja vett részt: dr. Gál Miklós egyházi főgondnok, az aranyos-tordai, dr. György Zsigmond felsőfehéri felügyelő gondnokunk a nagyküüllői, Werss Béla lelkész a petrozsényi magyar népközönségi tagozat elnöke és Tompa Lajos gyáros, egyházi tanácsos volt parlamenti képviselő. — Dr. Gál Miklós főgondnokunkat a tisztagó elnöki tanács tagjává választották.

HIRDETŐINKET értesítjük, hogy amíg a lap terjedelmét korlátozó rendelkezések érvényben vannak, az 1941-ik évben hirdetések nem közlünk.

VIDÉK

Gyöngyösön az erdélyi menekültek táborában öt unitárius családot látogattam meg. Az egyik homoródalmási származású hívünk családjában hat gyermek közül a négy fiú unitárius. Bármilyen állást vállalnak. A két leány és az egyik fiú már tanonc, három fiú még iskolás. Jobbsorsa érdemes hívünk eddigi életmunkája egy 3000 pengőt érő házastelek Brassóban maradt. Segítségét, támogatást a Nőszövetség továbbít.

Debrecenben december 26-án d. e. 10 órakor dr. Csiki Gábor tart úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteletet.

Darkó Béla füzesgyarmati lelkészünk december 15-én Békésen, 22-én Gyulán, 26-án Dévaványán tart úrvacsoraosztással egybekapcsolt istentiszteleteket.

Dunapatajon a Nőszövetségi tagok dr. Kencsey Pálné irányításával minden hóban egyszer teaestélyt rendeznek, mely jó alkalmul szolgál az egyháztársadalmi élet kiépítésére.

Polgárdiban a karácsonyi ünnepeken a kolozsvári unitárius teológiai akadémia kiküldött legátusa végzi az ünnepi szolgálatokat s oszt úrvacsorát a híveknek. A légátus tiszteletdíját a polgárdi gyülekezet egykori lelkésze, Józsa Miklós püspöki vikárius vállalta magára.

HIVATALOS RÉSZ

Az Unitárius Nőszövetség

október hó 18-án tartott „Erdélyért” teaestély bevételének részletes kimutatása.

Belovány Istvánné 12.90 P, dr. Imreh Dénes 13.— P, Lawner Károlyné 7.— P, Józsa Miklósné 6.— P, dr. Tauffer Béláné 5.50 P, Jordán Viktorné, Bedő Ferencné, Borsos Zoltánné, özv. Héderváry Hugóné, Benes Vincéné, özv. Péter Jánosné, Vidor Ruppertné 5—5 P-t, Ferenczy Istvánné, Barabás Istvánné 4—4 P-t, Lux Ernő 3.66 P, özv. Schey Ernőné, dr. Abrudbányay Zoltán, Pongrácz Vilma, Hegyi Gyuláné, Häutler Ferencné, özv. Fábry Edéné 3—3 P, Sigmond Sándorné, Mihály Rudolfné, Engel Györgyné, Buzogány Anna, özv. Költő Andrásné, Péterffy Júlia, Broschek Ferencné, Kovács Lajosné, özv. Ráduly Jánosné, Ferencz Józsefné, Molnár János, dr. Rákóczi Béláné, Pethő Istvánné, dr. Konecz Lajosné, dr. Barabás Zoltán, Fodor Béla, Csucsi László, dr. Zsakó Andor, Pauszpertl Károlyné, Molnár N. Rédiger Károly, Gvidó Béla, dr. Daniel Áronné, Nyirő Gézané, Polgár Margit, Jakobi Fülöpné, Rónai Gézané, Hegedüs Szilárdné, Havas Béláné, Zsigmond Lőrinc, dr. Szent-Iványi József, Dimény Mózes, dr. Molesányi Gyuláné, 2—2 P-t, Csefkó Éva, Koltai Benőné, Bartalis László, özv. Kincses Lászlóné, Veres Pál, Jordán Károly, özv.

Biró Jánosné, N. N., N. N., Stojanov, özv. Pálné, N. N., Kiss Károly, dr. Kozma György, Hegedüs Irma, Székely Gyula, Székely János, Mezei Artúr-né, Bartha Lajosné, dr. Tóth György, özv. Viola Miklósné, Rajczy Mária dr., dr. Kendezy Pálné, B. Iván Margit, Simonyi Sándorné, Kereki Gábor, özv. Nyiredy Jenőné, Péch Aladárné, ótordai Weress Ákos, dr. Merész Károlyné, Nagy Sándor, Darkó Béla, dr. Ujlaki Géza, Ujvári László, dr. Mikó Lajos, Nyiredy Gézané, dr. Gál Jenő, N. N., Gábor Antalné 1—1 P-t, dr. Pálffy Ilona 3.— P, Vajda András 7.50 P, özv. Felszeghyné 10 P, Hencsei István 10 P, dr. Szentgyörgyi Ferenc 5 P, dr. Pataky Ferencné 2 P. Kürtöskalács árusításából befolyt 2.70 P, perselygyűjtés 33.24 P, összesen: 288.50 P.

Nyugdíjalapunk.

Lelkeszi nyugdíjalapra adakoztak az utóbbi 7 hónap folyamán a következő buzgó híveink: özv. Somlyay Kálmánné (férje eml.), dr. Csiki Gábor (stóla) és Imreh Dénes (esk.) 30—30 P. Őszi hálaadaskor Koháry-utcai perselypénz: 29.12 P. Dr. Putnoky László (fia nevében) 25 P, dr. Kiss Jenő és Rédiger Károly 20—20 P, dr. Surányi Ede 14 P, Klein Géza, Gáspár Erzsébet, özv. Stojanov Péterné (eml.), Rónai Gézané 10—10 P, B. Páll Mária 7 P, Kerestély Domokos 6 P, dr. Bárány Daniel Gábor, dr. Zsakó Andor, Fekete Ernő, Ujváry László, Sz. Muzsnay Zoltán, dr. v. Szinte János, V. I., Zilahi András, dr. Szabadkay József és Tóth Károly (keresztelő) 5—5 P, Kádár Ferenc, Balla István, Gyöngyösi József és Szolnoki szórvány 4—4 P, Barabás Daniel, dr. Nagy Béla, Nemes Gyula és Sófalvy Sándor 3—3 P, Deák Farkas, Török Dezső, özv. Nyirő Gézané, özv. Pongrácz Béláné, Lukács Vilmos, B. Bessenyo Zsigmondné, Hegedüs Szilárd, Mahler Sándor, Székely Kocsárd, Csáka János és özv. Jáky Nándorné 2—2 P, Mezei István, Szabó Sándor, Ferenczy Jenő és Vajda András 1.50 P, özv. Deák Áronné, Borbély Márton, Biró József, Tarján Árpád és Benedikt Marcelné 1—1 P. Összesen: 362.12 P, azaz háromszázhatvankettő pengő 12 fillér. Ennek az összegnek havi részleteit az Országos Központi Hitelszövetkezetbe pontosan befizettük. A nyugtázással egyidőben hálás köszönetünket nyilvánítjuk minden egyes adakozónak. Kérjük kedves Híveinket, hogy a Lelkeszi Nyugdíjintézet céljáról a bécsi döntés után se felejtkezzenek el; mert úgy lehet, a hívek buzgó egyéni támogatására ezentúl még nagyobb szükségünk leend, mint eleddig. Hitrokoni szíves üdvözlettel: Józsa Miklós püspöki vikárius.

HÁTRÁLÉKOS ELŐFIZETŐINKET szeretettel felkérjük, hogy tartozásukat az esztendő végéig fizessék be a budapesti egyházközség pénztárába, vagy az egyházközség 30.400 sz. postatakarékpénztári számlájára, minden postahivatalban kapható bianco csekkalapon.

Istentiszteleti sorrend 1941. jan. hóban.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végző
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	1, 12	d. e. 9.	Barabás István
" "	5, 19, 26	" "	Szent-Iványi S.
" "	1, 5, 26	d. e. 11	Józan Miklós
" "	19	" "	Barabás István
" "	12	" "	Szent-Iványi S.
IX, Högges Endre-u. 3. (Misszióház) (Rákos-utca)			
" "	1, 12	d. e. 10	dr. Csiki Gábor
" "	5, 19	" "	Ferencz József
" "	26	" "	Székely Gyula
" "	20	este 8	Pethő István
B) Körzetekben:			
X., MÁV.-telep. Prot. imaház	5	d. u. 4.	Ferencz József
" "	19	" "	Kereki Gábor
C) Pestkörnyéken:			
Csepel			
Templom-u. iskola	12	d. e. 11	Pethő István
Kispest Hungária-u. isk.	5	d. e. 9	Pethő István
" "	19	" "	Székely Gyula
Pestszenterzsébet			
Erzsébet-u. iskola	26	" "	Pethő István
Pestszentlőrinc	1, 5, 19	d. e. 11	Pethő István
Unitárius templom	26	" "	Pethő István
" "	12	" "	Székely Gyula
Rákospalota			
MÁV telepi iskola	5	du. 4	Székely Gyula
Sashalom Kossuth-téri isk.	12	" "	Székely Gyula
D) Vidéken:			
Debrecen, unit. templom	5	d. e. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj	1, 5, 12	d. e. 10, du. 3	Kereki Gábor
unitárius templom . .	26	" "	Kereki Gábor
Polgárdi unit. templom	19	d. e. 11.	dr. Csiki Gábor

Biblia magyarázat;

9. 16-án este 7 órakor. Szent-Iványi Sándor

MÁTÉ ERNŐ könyvnyomdája
Budapest, VIII., József-u. 61
Telefon: 13-92-59.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felölős szerkesztő és kiadó: Ferencz József
Társszerkesztő: Szent-Iványi Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Nyomatott Máté Ernő könyvnyomdájában, Budapest, VIII., József-utca 61. — Telefon: 1-392—59.

A unitárius közösségi gondolat
hordozója

az „UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ”

1940 évi előfizetési díját szives-
kedjék mielőbb befizetni.

Póké János

szobafestő és mázolómester
munkát vállal

V., Koháry-u. 4. — T.: 110-671

ÜVEG és porcellán szaküzlet

Bp. IV., Párisi-u. 2. (Váci-u. sarok)

T.: 384-289. MÁTÉ ZOLTÁN

ÜRMÖSSY

SZÖVET, SELYEM,
VÁSZON

ÉS

IV. Petőfi Sándor-
utca 3. udvarban

EÖRDÖGH

Hittestvéreinknek
árengedmény!

UNITÁRIUS KÖNYVTÁR ÉS IRATMISSZIÓ

V., KOHÁRY-U. 4. I. E. 8.

nyitva kedden d. e. 10—1, esütörtökön délután
4—6 és vasárnap délelőtt 10—1/2 órák között.

Ima és énekesköny-
vek, tankönyvek.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: